

умовах сучасних євроінтеграційних процесів / В. Баштанник // Вісн. НАДУ. – 2009. – № 1. – С. 5 – 16.

6. Баштанник В. Впровадження європейської інтеграційної технології в системі публічного управління у контексті майбутнього розширення ЄС / В. Баштанник // Zarzadzanie i marketing. Zeszyty naukowe Politechniki Rzeszowskiej. – № 3. – 2009. – С. 35 – 47.

Вікторія БЕРЕГОВА

головний державний аудитор

Управління Північно-східного офісу

Держаудитслужби в Полтавській області

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ У СФЕРІ ОСВІТИ

Участь освітньої сфери України в інтеграційних процесах до спільного європейського простору спрямована на набуття нею нових якісних ознак, що передбачає передусім суттєві зміни в освітній структурі, розроблення єдиних критеріїв і стандартів, а також загальний «діалог культур» в масштабах усього континенту. Стратегія розвитку європейської спільноти наголошує на необхідності не лише налагодження співпраці в указаному напрямку між усіма країнами та на наданні освіти загальноєвропейського масштабу, але й сприйнятті загальноєвропейського вектору реформування в освітній сфері.

Освітні реформи Європи мають на меті в першу чергу забезпечити широкий доступ до якісної освіти, яка базується на принципах демократії, а також підготувати молодь до активного життя в демократичному суспільстві. Визначаючи освіту одним із своїх ключових пріоритетів, Європейський Союз передбачає два головні напрями її реформування:

1) структурні реформи (реформування навчальних планів, програм, змісту освіти, освітніх стандартів тощо); 2) реформи в галузі управління та фінансування освіти. Зупинимось на кожному із указаних напрямів.

1. Як зазначають дослідники, одним з головних аспектів реформування усіх світових освітніх систем з метою підвищення їх якості є реформи змісту освіти. Навіть у країнах з високими показниками навчальних результатів, модернізація змісту – є найбільш типовим і часто основним завданням у процесі покращення освітнього сектора [1, с. 163].

Як стверджує дослідник із Фінляндії, експерт Світового банку П. Сальберг (Pasi Sahlberg) [3, с. 108 – 121], причиною актуальності реформ змісту освіти є політичні і соціальні зміни суспільства та нові наукові досягнення. П. Сальберг так конкретизує сказане: по-перше, проникнення інформаційних технологій у всі сфери життя робить актуальним розробку змісту шкільної освіти, який сприяє розвитку вмінь мислити, міжособистісних навичок спілкування і творчого підходу.

По-друге, реструктурування світової економіки і політичних сил в Європі потребує нового змісту освіти і методів навчання. По-третє, нові емпіричні дослідження щодо процесу навчання в школі та міжнародні порівняльні дослідження доводять, що учні в школі отримують значно менший за очікуваний об'єм знань.

Серед загальних тенденцій реформування називаються: а) процес інтеграції, який торкнувся навчальних предметів й учнів; в) навчання розглядається як конструктивний, інтелектуальний і соціальний процес, з акцентом на доцільність знань і їх подальшого використання; с) надання вчителям активної ролі у процесі розробки змісту освіти; д) зв'язок критеріїв оцінювання з освітніми стандартами, визначеними змістом освіти; е) зацікавленість шкіл в оновленні змісту освіти.

Реформи ж щодо підвищення освітніх стандартів знайшли своє практичне втілення у таких процесах в європейській освіті: створення рамкових структур змісту навчання; забезпечення вчителів навчальним матеріалом; надання вчителям можливості професійного розвитку; створення систем оцінювання для моніторингу навчальних досягнень учнів; організація предметних професійних організацій; визначення вимог держави до всіх шкіл [1, с. 164].

2. Хоча ЄС має надзвичайно великий досвід реформ в галузі управління та фінансування навчальних закладів на всіх рівнях освіти, але особливо великі зрушення, що демонструє в цьому відношенні його вища школа, спонукають нас зосередитися на особливостях перетворень саме в її царині.

Як зазначають дослідники [2], з 1995 року суттєві зміни в управлінні системою освіти відбуваються майже у всіх європейських країнах. Було ухвалено багато нових ключових національних законів про освіту, головними напрямами реформ, частково натхненними Болонським процесом, були перевірка якості освіти та створення системи акредитації. Основною ж метою реформ було розширення автономії закладів вищої освіти, що в деяких країнах призвело до зміни їх правового статусу. У цей період отримали розвиток такі нові інструменти політики регулювання системи вищої освіти, як контракти і багаторічні угоди між державою і вишами. У багатьох країнах, що фінансують ці механізми, політичні інструменти були змінені, система бюджетування була замінена системою субсидування. До важливих перетворень в європейській системі вищої освіти також відноситься інтеграція коледжів з іншими неуніверситетськими професійно-спрямованими установами, розширення встановленого самоврядування, поступова відмова від жорсткої прив'язки обсягу виділених вишу коштів до чисельності студентів, зміни у внутрішньоуніверситетському управлінні, диверсифікація джерел фінансування тощо.

Таким чином Європа накопичила надзвичайно широкий і цінний досвід реформування своєї освітньої системи, збагачений національними

особливостями окремих країн. Крім того слід відмітити, що синхронізація і широта реформ в різних європейських системах освіти суттєво різняться. Безперечним є те, що інноваційний розвиток вітчизняної освітньої галузі лише в тому випадку буде успішним, якщо ми зуміємо скористатися відповідними багатими надбаннями наших європейських партнерів.

Список використаних джерел

1. Борисенко І. В. Прореформи змісту початкової освіти країн Європейського Союзу / І. В. Борисенко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки. – 2013. – Вип. 108, т. 1. – С. 163 – 166.
2. Панкова Н. В. Исследование результатов управленческих реформ системы высшего образования в Европе / Н. В. Панкова, О. В. Курочкина // Научно-технические ведомости СПбГПУ. Сер. Экономические науки. – № 3 (149). – 2012. – С. 180 – 188.
3. Sahlberg P. Models of curriculum development. International trends and the way forward / Pasi Sahlberg // Curriculum reform and implementation in the 21st century: policies, perspectives and implementation; Edited by Pasi Sahlberg. – Ankara : Ministry of National Education, 2006. – P. 108 – 121.

Алла БЕРЕЗА

*головний спеціаліст відділу
організаційно-кадрової роботи
Синельниківської районної державної адміністрації
Дніпропетровської області*

РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ КОМУНІКАЦІЙ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

У 2011 році у Великобританії розпочалася реформа урядових комунікацій. Вона базувалася на реалізації завдань:

- пріоритетність стратегічного планування урядової комунікації;
- утворення Ради забезпечення урядових комунікацій та призначення Виконавчого директора;
- утворення спеціального відділу державних закупівель у сфері комунікацій [1, с. 11].

2014 року реформа набуває нових обрисів і проходить вже під гаслом «Політика єдиного голосу». Керівником Офісу урядових комунікацій стає Алекс Айкен. Першочерговим для британських реформаторів стало проведення аудиту, який дав відповіді на ключові питання: скільки коштів витрачають на комунікацію? скільки працює людей? який результат?

Висновок аудиту був наступним: слабкий зв'язок між стратегічними цілями і комунікативною стратегією, слабка координація між різними

міністерствами, неефективне витрачання коштів, незрозумілий результат.

В чому полягає концепція політики єдиного голосу? Її розробники виокремили наступні позиції:

- пріоритетні напрямки комунікації формуються на основі програми Уряду;
- єдиний план створює, узгоджує і координує комунікаційний офіс Прем'єр-міністра;
- комунікаційні кампанії розробляє Офіс урядових комунікацій;
- реалізують комунікаційний план і кампанії профільні департаменти міністерств та відомств;
- бюджет узгоджує голова з питань етики (в законі чітко визначено на що можна витрачати гроші);
- оцінку ефективності проводить Рада з оцінювання (представники уряду, медіа-ринку, громадськості);
- в кризу комунікації підпорядковуються COBRA.

COBRA – команда державної оцінки ризиків, яка щорічно публікує прогноз ризиків на наступні 5 років. Вони створюють план дій на всі кризові ситуації: хто, що, коли, з ким має робити в кризу. Кризова урядова команда працює цілодобово. Формується з волонтерів різних міністерств. Аналітики COBRA щоденно готують інформацію на дві сторінки з фактажем, цитатами, статистикою.

Вже незабаром Офіс урядових комунікацій концентрує свою увагу на 150 комунікаційних кампаніях, виокремлює 5 основних напрямків роботи та розробляє лише 1, але ефективний план впровадження нової культури урядових комунікацій. Управління репутацією та робота з медіа триває 24 години на добу 365 днів на рік.

Реформатори державних комунікацій Великобританії чітко розділили такі поняття як «політична» та «державна комунікація». Це те, чому в Україні досі не навчилися. Політична комунікація – це політичне позиціонування міністрів чи політичних партій, державна комунікація – це будь-яка комунікація державного органу щодо комунікацій з громадянами.

Ще одна ключова відмінність британських державних комунікацій від українських: домінування проактивних комунікацій. Державні комунікатори у Великобританії завжди діють на випередження. На критику в британському уряді майже не реагують, вона мінімальна.

Які ж результати принесла реформа урядових комунікацій Великобританії? По-перше, за два роки покращили ставлення людей до дій уряду в економічному напрямку на 40 %, по-друге, протягом дії останнього парламенту вдалося заощадити 1 млрд. фунтів.

За останні роки Україна також просунулася на шляху розвитку державних комунікацій. По аналогії з Великобританією був проведений аудит комунікаційних ресурсів міністерств, який виявив проблеми:

- відсутність єдиної системи комунікаційного менеджменту;